

γυρευοσύνη ἡ, Πόντ. (Οἶν.) γυρευοσύνα Πόντ. (Σταυρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ οὗς. γυρευός.

Ἡ ἐπαιτεία ἐνθ' ἄν. : Τὴν γυρευοσύνα ἔμαθες· ῥ' ἀφίης ἀτο· κ' ἐπορεῖς (ἔμαθες τὴν ἐπαιτείαν καὶ δὲν ἠμπορεῖς νὰ τὴν ἐγκαταλείψῃς) Πόντ. (Σταυρ.). Συνών. γύρεμα 3, διακονιά, διακόμεμα, ζητιά, ζητιανιά, ζήτουλιά, μπολιάριά.

γυρευτής ὁ, Λήμν. Πελοπν. (Ἀχαΐα Γορτυν.) — Κ. Παλαμ., Δωδεκαλ. Γύφτ.², 151 — Λεξ. Βάιγ. Ἡπίτ. γυρι-φτής Λήμν. γυρεύτρα ἡ, Πελοπν. (Ἀχαΐα) — Κ. Παλαμ., Τρισεύγ., 64.

Τὸ Βυζαντ. οὗς. γυρευτής.

1) Ὁ ἀναζητῶν, ὁ περιφερόμενος δι' ἀναζήτησιν Λήμν. — Λεξ. Βάιγ. Ἡπίτ. 2) Ὁ ζητῶν τι ἀπαιτητικῶς Κ. Παλαμ., Δωδεκαλ. Γύφτ.², ἐνθ' ἄν. :

Μὰ ξημέρωσε καὶ ἡ μέρα,
καὶ τῆς μοίρας διαλεχτός
καβαλλάρης νὰ κι ὁ Ἀδάκροντος,
τῆς Ἀγέλαστης κ' ἐκεῖνος
γυρευτής γαμπρός.

3) Ὁ ἐπαίτης Πελοπν. (Ἀχαΐα Γορτυν.) — Κ. Παλαμ., Τρισεύγ., 64: Κάθε ζητιάνα καὶ κάθε γυρεύτρα καὶ κάθε παμπόνηρη σὲ μυριστήκανε καὶ δὲ σοῦ ἀπολείπουνε Κ. Παλαμ., ἐνθ' ἄν. || Παροιμ.

Ἡ ζήτρα δότρα κι ἂν γενῇ, πάλε γυρεύτρα θὰ εἶναι
(εἶναι προσωρινὴ ἢ ἀλλαγὴ τῆς ἑξέως) Ἀχαΐα. Συνών. βλ. εἰς λ. γυρευός.

γυρευτός ἐπίθ. Ἡπ. (Κεστρίν.) Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γαργαλ. Δημητσάν. Δίβρ. Κάμπος Λακων. Λάστ. Μεσσην. Παιδεμέν. Ποταμ. Τριφυλ. κ.ά.) — Π. Παπαχριστοδ., Χριστούγ. Θράκ. εἰς Ἀρχ. Θρακικ. Θησ. 3 (1936), 51 — Λεξ. Πρω. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ ρ. γυρεύω.

1) Ὁ ἄξιος ζητήσεως, ὁ περιζήτητος Π. Παπαχριστοδ., ἐνθ' ἄν. : Παντοῦ ἦσαν γυρευτοὶ μουσαφίραῖοι. 2) Ὁ διὰ ζητήσεως ἀποκτώμενος Ἡπ. (Κεστρίν.) Κρήτ. Πελοπν. (Ἀρκαδ. Γαργαλ. Δημητσάν. Δίβρ. Κάμπος Λακων. Λάστ. Μεσσην. Παιδεμέν. Ποταμ. Τριφυλ. κ.ά.) : Γυρευτὴ τὴν ἔχει μὲν δεκάρα (τὴν ἀπέκτησε διὰ ζητήσεως) Κάμπος Λακων. || Παροιμ.

Γάλα γυρευτό, | πικρὸ σὰ γιατρικό,

γάλα φερτό, | γλυκὸ σὰ ζαχαρωτό

(τὸ προσφερόμενον εἶναι ἄριστον καὶ εὐπρόσδεκτον, ἐνῶ τὸ ζητούμενον, συνοδευόμενον ὑπὸ ἀναλόγων ὑποχρεώσεων, δὲν εἶναι ἀπολαυστικόν) Δημητσάν. Λάστ. Ἄλλο εἶναι τὸ δανεικὸ κι ἄλλο τὸ γυρευτό (ἐπὶ τῶν δανειζομένων καὶ μὴ ἀποδιδόντων τὰ δανεισθέντα) Ἀρκαδ. Μεσσην.

γυρεύω κοιν. καὶ Πόντ. (Οἶν. Ὀφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) γυρεύου βόρ. ιδιῶμ. ῥ'ρεύου Θράκ. (Αἶν.) γκυρεύω Καππ. (Συνασσ.) κυρεύω Καππ. (Ποτάμ. Φλογ.) γυρεύγω Ἄνδρ. Βιθυν. (Πιστικοχώρ.) Εὐβ. Θήρ. (Οἶα) Ἰκαρ. Ἰος Ἰων. (Κάτω Παναχ.) Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. (Βιάνν. κ.ά.) Κύπρ. Λέρ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Νάξ. (Βόθρ. Γαλανᾶδ.) Νίσυρ. Πάρ. (Λεῦκ.) Πάτμ. Σίφν. Σύμ. Τήλ. Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.) Χίος — Λεξ. Βάιγ. γυρεύγου Εὐβ. (Ἄνδρων. Βρύς. Κύμ.) Θράκ. (Αἶν. Σαμακίβ. Σαρεκκλ.) Λέσβ. (Πάμφιλ. κ.ά.) γυρεύκα Ἀστυπ. Κύπρ. (Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πε-

δουλ. Πρόδρομ. κ.ά.) Ρόδ. Χάλκ. γυρεύγω Κῶς Ρόδ. Χίος κ.ά. γυρέγ-γωνω Καλαβρ. (Χωρίο Βουν.) γυρέγ-γω Καλαβρ. (Γαλλικ. Μπόβ.) γιουρεύω Ἀθῆν. (παλαιότ.) Αἶγιν. Ἀπουλ. Μέγαρ. γιουρεύγω Μέγαρ. γυρέω Καλαβρ. (Βουν. Χωρίο Ρο-χούδ.) Κρήτ. (Ἄγιος Βασιλ.) γιουρέω Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Κορίλ. Μαρτ. Μαρτιν. Στερνατ. Τσολλῖν.) γιουρέω Ἀπουλ. γιουρέω Αἶγιν. Μέγαρ. γιουρεύου Μακεδ. (Καστορ.) γερεύω Πελοπν. (Βούτσ. Δίβρ. Κοντοβάζαιν.) Σκυρ. γε-ρεύγω Σκυρ. γερεύγω Κῶς κ.ά. ῥ'ρεύω Καππ. (Φάρασ.) ῥ'ρεύω Καππ. (Ἀνακ. Ἀραβάν. Γούρτον. Φερτ.) κ'ρεύω Καππ. (Ἀνακ. Δίλ. Μαλακ. Μισθ. Σίλ. Συνασσ. Φλογ.) Λυκαον. (Σίλατ.) κ'ρεύου Καππ. (Μισθ.) ῥεύω Καππ. (Φάρασ. Φλογ.) Κάρπ. Νάξ. (Δαμαρ. Φιλότ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀντρεάντ. Ἰνέπ. Σινώπ.) Προπ. (Μαρχμαρ.) Σύρ. ῥεύου Λυκαον. (Σίλατ.) Μακεδ. (Ἀσσηρ. Βελβ. Κοζ. Σιάτ.) ῥερέ-γω Ἰκαρ. Κάρπ. Κάσ. Νάξ. (Ἀπύρανθ. Βόθρ. Χαλκ. κ.ά.) Πάρ. (Λεῦκ.) Σύμ. Σύρ. ῥερεύγω Κάλυμν. Μεγίστ. ῥερεύω Καππ. (Φάρασ.) Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Κύπρ. Χάλκ. ῥερέβω Κύπρ. ῥερεύω Χίος (Ἄγιος Γεώργ.) ρεύω Καππ. (Φάρασ.) γυνέω Θράκ. (Ταῖφ.) γυνέου Σαμοθρ. γυνέου Σαμοθρ. ζυνέω Κορσ. γυρεύω ῥ'μα Τσακων. (Χαβουτσ.) Μέσ. γυρεύομαι Κρήτ. Σύμ. γυρεύομαι Κρήτ. Σύμ. γυρεύομαι Κύπρ. (Λεμεσ. Μουτουλ. Πεδουλ. Πρόδρομ. κ.ά.) γυρεύομαι Κύπρ. ῥερέ-ομαι Κάρπ. Κάσ. ῥερεύομαι Μακεδ. (Ἀσσηρ.) ῥερεύομαι Κύπρ. Ἐνεστ. β' ἐνικ. γυρές Κρήτ. ῥές Μακεδ. (Ἀσσηρ.) γ' πληθ. γυρένε Κρήτ. (Βιάνν. Μυλοπότ. Σέλιν.) γυρέ Κρήτ. (Σφακ.) Παρατ. ἐγγιούρωνα Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτ. κ.ά.) ἐγγιούρεγga Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτ. κ.ά.) ἐγγι-ούριg-ga Ἀπουλ. (Μαρχιν.) Παρακ. ῥ'ρεύκα Καππ. (Φάρασ.) ῥ'ρεύισκα Καππ. (Ἀραβάν.) κ'ρεύισκα Καππ. (Ἀνακ. Μισθ. Φλογ.) Ἀόρ. ἡγ'ρεύφα Θήρ. Κρήτ. (Ἡράκλ.) Κῶς Σύρ. κ.ά. ἡγ'ρεύφα Πάρ. (Λεῦκ.) ἔγ'ρεύφα Καππ. (Φάρασ.) ῥ'ρεύφα Καππ. (Φάρασ.) ἡγ'κ'ρεύφα Καππ. (Ἀραβάν.) ἐγ'ρεύεφα Καλαβρ. (Βουν. Ροχούδ. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) γιού-ρεεφα Ἀπουλ. (Καστριν.) γιούρεε-σα Ἀπουλ. (Τσολλῖν.) Ὑπερσ. εἶχα γιουρέεσσοντα Ἀπουλ. (Καλημ. Μαρτ. Στερ-νατ. κ.ά.) ἡμ-μονg ῥερέσπονδα Καλαβρ. (Βουν. Ροχούδ. Χω-ρίο Ροχούδ.) Προστ. γύρεφον Πόντ. (Χαλδ.) γιούρεεσο Ἀ-πουλ. (Καστριν. Μαρτ. Στερνατ. κ.ά.) γιούρα Ἀπουλ. (Κα-λημ.) Μετοχ. γυρεύοντα κοιν. γυρεύοντα κοιν. γυρεύοντας Μύκ. Πελοπν. (Μάν.) γυρέγοννδα Καλαβρ. (Μπόβ.) γυρέ-γοννδα Καλαβρ. Βουν. (Χωρίο Βουν.) γυρέγοννδα Καλαβρ. (Βουν. Χωρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) γιουρέοντα Ἀπουλ. (Καλημ. Καστριν. Μαρτ. Στερνατ. κ.ά.) ῥερεύοδα Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Μετοχ. ᾠρ. γυρέσπονδα Καλαβρ. (Βουν. Χω-ρίο Βουν. Χωρίο Ροχούδ.) γυρέεσσοντα Ἀπουλ. (Καλημ. Κασ-τριν. Μαρτ. Στερνατ. κ.ά.) Ἀπαρ. γυρέσπει Καλαβρ. (Βουν. Ροχούδ. Χωρίο Ροχούδ.)

Τὸ Ἑλληνιστ. γυρεύω. Οἱ τύπ. γυρεύγω καὶ γυ-ρεύοντα καὶ Βυζαντ. βλ. Μαχαιρ. 1,74 (ἐκδ. Dawkins).

1) Περιέρχομαι, κάμνω ῥ'ῥον Ἀθῆν. (παλαιότ.) Εὐβ. (Κύμ.) Καλαβρ. Κρήτ. (Γέργερ. Κίσι. Μονοφάτσ. κ.ά.) : Ἐ-γυρέφανε τὸ δάσος γιὰ λαγούς, μὰ δὲν εὗρήκανε κανένα Κίσι. Γιούρεφα, γιούρεφα, ἀπόστακα καὶ κάθικα Ἀθῆν. (παλαιότ.) Ὅλη τὴν πολιτεία τήνε γυρέφαμε καὶ δὲν εὗρήκαμε καμμιὰ νὰ τσῇ κἀνῃ (ἐκ διηγ.) Κρήτ. || Ἄσμη.

Ὁῦλο τὸ γόσμο γύρεφα, Ἀνατολὴ καὶ Δύση Κρήτ.

Ὁῦλα τσῇ Κρήτης τὰ βουνὰ τὰ ῥερε γυρεμένα Γέργερ. Ἡ σημ. ἤδη Ἑλληνιστ. Συνών. τριγυρίζω.

β) Ἐπὶ ἡλίου, κλίνω πρὸς τὴν δύσιν Καλαβρ. (Μπόβ.) : Ἡλιο

γυρεύου. Πβ. γυρίζω 5. 2) 'Αναζητῶ τι, περιέρχομαι ἀναζητῶν κοιν. καὶ 'Απουλ. (Καλημ. Στερνάτ. κ.ά.) Καλαβρ. (Βουν. Γαλλικ. Μπόβ. Χωρίο Βουν.) Καππ. (Δίλ. Μισθ. Φλογ.) Πόντ. ('Αντρεάντ.) Τσακων. (Χαβουτσ.): Γυρεύω δουλειά - ἐργάτη - δάσκαλο - γαμπρό. Σὲ γυρεύω τόσην ὥρα. Τί γυρεύεις ἐδῶ; Ποιὸν γυρεύεις; κοιν. 'Ἡρτε ἡ ἀστυνομία τσαὶ σὲ γύρευγε Εὔβ. (Βρύσ.) Γυρεύγω τὸ γάδαρό μου Κρήτ. 'Απαντα τὰ γυρεύγουνε τ' ἀβγά (ἀπαντα = συνεχῶς) Κίμωλ. 'Επὰ κοδὰ εἶσαι καὶ ραίνομαι κ' ἐὼ καὶ 'υρεύνω σε; (ραίνομαι = περιφέρωμαι) Νάξ. ('Απύρανθ.) Τόπο 'υρεύνω νὰ κάτσω, μὰ δὲ βρίσκω αὐτόθ. Μωρή, πάαινε 'υρεύνωδά τοι, νὰ δῆς εἶδα 'ἦνκε αὐτόθ. Πβ. Χρον. Μορ. στ. 3264 (ἐκδ. Schmitt) «ὁ πρίγκηπας ἐπέραςε τὴν σκάλα κ' ἐσέβην εἰς τὸν τόπον του κ' ὑπῆ γυρεύοντά τον». 'Η γραιὴ ἐβγήκε ὅξω, ἐγύρευε, ἦρε χόρτα κ' ἔφαγε (ἐκ διηγ.) Κύθηρ. Γυρεύ'νι σπίτια, ἀσκάλις νὰ μὴν ἔχ'νι Σκόπ. Νιὸ σὰς βάζουμ', φαί νὰ μὴ μὰς γυεύιτι (νιὸ = νερό) Σαμοθρ. Σὲ κ'ρεύω ἐσένα (ἐσένα ζητῶ) Μισθ. 'Υστερα γύρεφέν το τὸ παιδί τ' καὶ πῆεν σὸ μάγγανο καὶ ψάχνιδκεν Δίλ. 'Εσεῖτ τί κ'ρεύσκειτ' ἱκεῖ; Φλογ. Γυρεύα νι παντοῦ, δὲ μπορέκα νὶ βρέσ' (νὶ = αὐτόν) Χαβουτσ. Κουμβάρε, τί πάιτε γυρέγονονδα; (ἐκ παραμυθ.) Χωρίο Βουν. || Παροιμ. φρ. 'Αμε κάθον γύρευε. 'Αμε τρέχα γύρευε (ἐπὶ τῶν μάτην ἀναμενόντων) κοιν. Τρέχα γύρευε (ἐπὶ ματαίας ἢ καὶ ἀναξίας λόγου ἀναζητήσεως) κοιν. 'Αμε γύρευε (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) 'Αμε χάσε κ' ἔλα γύρευε (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) Κάρπ. Κάτσε γύρευε καὶ Νικολὸ καρτέρει (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) Πελοπν. (Γαργαλ.) Δέβα, γύρεφον καὶ στά' (πῆγαινε, ἀναζητήσε καὶ στάσου· συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) 'Αντρεάντ. Γύρ'σι πουλ' τεῖς αὐτός, ἄμ' σὺ γύριβι (= ἀναριθμήτους) Στερελλ. (Αἰτωλ.) Γύρευε τώρα τί ἔκανε! (τίς οἶδε τί ἔκαμε!) Πελοπν. (Καλάβρυτ.) Γύρευε τί μαλλὶ εἶν' αὐτό! αὐτόθ. Γυρεύει τὸν ἄνεμο ἀπ' τὰ κλαριά (ἐπὶ παίδων, ἐπιδιδῶν καὶ διὰ τῆς στάσεώς του νὰ προκαλέσῃ τὸν ξυλοδαρμόν) 'Ιθάκ. || Παροιμ. Ψωμί δὲν ἔχομε νὰ φάμε ραπαράκια γιὰ τὴν ὄρεξη γυρεύουμε (ἐπὶ τῶν ἀμελούντων τὰ οὐσιώδη καὶ ἀναζητούντων τὰ ἐπουσιώδη) κοιν. Τὸ γύρευε 'ς τὸν οὐρανὸ καὶ τό 'βρε 'ς τὴ γῆ (ἐπὶ τῶν παρὰ προσδοκίαν ἀποκτωμένων) κοιν.

Μὲ τὸ κερί σὲ γύρευα καὶ μὲ τὸν ἥλιο σ' ἦδρα (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) 'Σ σὸ οὐρανὸν ντ' ἐραῦαν, 'ς σὴν 'ἦν εὐραν ἀτ' (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) 'Αντρεάντ. Τί γυρεύει ἡ ἀλεποῦ 'ς τὸ παζάρι; (ἐπὶ ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ἀποφεύγουν νὰ ἀναμειχθῶν εἰς ξένας ὑποθέσεις) κοιν.

'Οπου ρωτᾷ, μαθαίνει | καὶ ὅπου γυρεύει βρίσκει (ὁ ἐπιδιδῶν τι ἐπιμόνως ἐπιτυγχάνει) κοιν. Πβ. τὸ τοῦ Εὐαγγ. (Ματθ. 7,8, Λουκ. 11,10) «ὁ αἰτῶν λαμβάνει καὶ ὁ ζητῶν εὕρισκει». Εἷς πού γιουρέει, βρίσκει (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) Καλημ. Γυρεύει ψύλλους 'ς τ' ἄχερα (ἐπὶ τῶν λεπτολογούντων) κοιν. Βιλόφ' γυρεύ' μέσ' 'ς τ' ἄχιρα (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) Στερελλ. (Φθιώτ.) || Γνωμ.

Σετέβρη σέβρη γύρευε, τὰ βόιδιά σου τάιζε τσαὶ τὰ παιδιά σου μάζευε (διότι ἀρχίζουν οἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι) Πελοπν. (Οἰτυλ.) Μὲ λάσπη τσαὶ μὲ κουρνιαχτὸ τσυνήγα τὸ ζευγάρι, γιὰ νὰ μὴ βάης 'ς τὴ Λιβαδεὰ γυρεύωδα γιὰ σ' τάρι Πελοπν. (Λεῦκτρ.) || 'Ασμ.

'Αγιος Βασίλης ἐρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρεία, βαστᾷ εἰκόνα καὶ χαρτὶ καὶ ὁλόχρυσο καλίκι, γυρεύει καὶ καταρωτᾷ ποῦ νὰ 'βρῇ νὰ τό 'φήκῃ (καλίκι = ὑπόδημα) Ρόδ.

Μοῦ γύρεψ' ἀλαφιῶ τυρί καὶ ἀγριογιδήσιο γάλα 'Ηπ.

Γυρεύ' ἀποὺ λαγὸ τυρί καὶ ἀπ' ἀγριογίδι γάλα Μακεδ.

Μάννα μου, σὰ σὲ χρειαστῶ, μάννα μου, σὰ σὲ θέλω, θὰ πάρω τὰ περὶχωρα, νὰ 'ρχω νὰ σὲ γυρεύγω (ἐκ μοιρολ.) 'Ιος

Σῦρε, ψωμί, 'ς τ' ἀνάθεμα κ' ἐγὼ γυρεύωδάς σε (ἐπὶ τῶν ξετινευμένων) Πελοπν. (Μάν.)

Γυρίζουν καὶ γυρεύουσιν ἀντράες ν' ἀγαπήσουν Κύπρ. β) Βλέπω, ἀναζητῶ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν Κκππ. ('Ανακ. Δίλ. Φάρασ. κ.ά.) : Γ'ρεύω τὸ ποτάμι (κοιτάζω τὸ ποτάμι) Φάρασ. Γ'ρεύω ἀτῆα σταυρωτά (κοιτάζω πρὸς τὰ ἑκεί, δεξιὰ καὶ ἀριστερά) αὐτόθ. Χαλὲ γρε (ἔλα κοιτάξε) Δίλ. Συνών. ἀναγορεύω 4, ἀναγυρεύω 1, ἀναγυρίζω Β1δ, ἀπογορεύω. γ) 'Ιχνηλατῶ, ἐπὶ κοινῶν Θράκ. (Αἰν.) Κεφαλλ. Πελοπν. (Βάλτ. Βερεστ. Γαργαλ. Μαργέλ. Μηλιώτ. Παιδεμέν. Ποταμ. κ.ά.) : 'Εκεῖ 'ς τὴ λάκκα γυρεύει τὸ σκυλλί, λαγὸς θὰ 'ναι σίγονο Γαργαλ. δ) 'Ερευνῶ διὰ τοῦ δακτύλου τὸν προκτὸν ὄρνιθος, διὰ νὰ διαπιστώσω τὴν ὑπαρξίν φῶς Μακεδ. (Καστορ. κ.ά.) Συνών. ἀβγολόγω 3, δαχτυλίάζω, κολοδαχτυλίάζω, κολοδαχτυλίίζω, μαροφουλώ, πρσοσφωλώ. 3) Περιέρχομαι ἐπαίτων, ἐπαίτῳ Ζάκ. 'Ηπ. (Κόνιτσ.) Λῆμν. Μέγαρ. Νάξ. ('Απύρανθ.) Πόντ. ('Αντρεάντ. Οἶν. 'Οφ. Σταυρ. Τραπ. Χαλδ.) : Γυρεύ' καὶ τραῖε (ἀποζῇ ἐκ τῆς ἐπαίτειας) 'Οφ. Γύριψα 'ς τοῦ χοιριό σ' καὶ δὲ μ' ἔδουσι κανένας Λῆμν. Μιὰ 'υρίστρα 'ναι καὶ 'υρεύγει λάδι 'Απύρανθ. 'Οπως πῆγαινε τβαὶ τοῦ γιούρευγε, τὸν ἔδιωγνε (= ἔδιωχνε) Μέγαρ. Νὰ γυρεύς 'ς σὴ χώρας τὰ πόρτας! (νὰ περιφέρεσαι ἐπαίτων εἰς ξένας θύρας· ἀρά) Σταυρ. || Παροιμ.

'Ο γυρεὺν ἐγύρευεν κ' ἐδίνεν γιὰ τὴν ψῆν ἀτ' (πάντες δύνανται νὰ ἐλεοῦν κατὰ δύναμιν τὸν πλησίον) Τραπ. 'Ο 'υρεὺν 'υρεῖ, φάζ' καὶ τὸν κουτσογρέαν (συνών. μετὴν προηγ. κοιν.) 'Αντρεάντ. || 'Ασμ.

Κ' ἐγὼ νὰ σκάψω δὲ μπορῶ καὶ οὐδὲ καὶ νὰ κλαδέψω, παίρνω τ' ἀλεύρι δανεικό, τ' ἀλάτι γυρεμένο Κόνιτσ. Συνών. διακορεύω, διακορίζω, ζητιανεύω, ζητουλεύω, ζητουλιανεύω, ζητῶ, μπολεύω, μπολιανεύω. 4) Ζητῶ νὰ λάβω, ἀπαιτῶ κοιν.: καὶ 'Απουλ. (Καστριν.) Καλαβρ. (Μπόβ.) Καππ. Πόντ. Τσακων. (Βάτικ. Χαβουτσ.): Τί γυρεύεις ἀπὸ μένα; Μεγάλο πρᾶμα μοῦ γυρεύεις. Τοῦ γύρεψε μὴ χάρη. Τοῦ γύρεψε δανεικά. Δὲν παντρεύεται, γιατί γυρεύει προῖκα κοιν. 'Υρεύγει τῆς μάννας του ψωμί Νάξ. (Βόθρ.) Εἶδα λὲς ἀτά, σνδέκνισσα, ἀπὸ τοῦ λόου σου θὰ γυρέψω πλερωμή; Κρήτ. ('Αγιος Βασίλ.) Εἶδα γυρεύεις, νὰ μὰς κάμης τὸμ βατέραμ-μας καλά; Λέρ. 'Επήαινε 'ς τὸ ἔνα σπίτι καὶ 'ς τὸ ἄλλο κ' ἐγύρευε ἐλεημοσύνη Ζάκ. Γυρεύαμι σ' ψωμί, ψωμί δὲ νάμ' δώκαί (= τοὺς γυρέψαμε ψωμί, ψωμί δὲν μὰς ἔδωσαν) Βάτικ. Χαβουτσ. Τσὰ θὰ μὴ γυρέψ' τσίς ἐν' ξέρ'; (= τί θὰ μοῦ γυρέψῃ ποῖος ξέρεῖ· ἐκ παραμυθ.) αὐτόθ. Φέτο ἐγυρεύτην τ' ἄδερρον τζ' ἐν' -ν' ἀκριβώση πολ-λά Κύπρ. Δὲν ἐβόρεσα νὰ πουλήσω τὰ ξύλα σήμερα· τώρα καλοκαίρι, ξέρεις, δὲ γυρεύουναι Νάξ. ('Απύρανθ.) Δέκα βολὲς μοῦ τὴν ἔχει 'υρεμένη τὴ σκούπα αὐτόθ. Πόσον γυρεύιτι τίς πατάτις; (ποῖαν τιμὴν ζητεῖτε;) Μακεδ. (Καστορ.) Τὰ χρέητά μ' γυρεύουνέ με (μοῦ ζητοῦν τὰ ὀφειλόμενα) Πόντ. || Φρ. Γυρεύει καὶ ρέστα (ἐπὶ ἐνόχου ζητούντος ἀναιδῶς ἱκανοποίησιν) κοιν. Σὺ εἶσαι ὁ φταιχτής καὶ 'υρεύεις καὶ τὰ ρέστα σου; Νάξ.

(Ἀπύρανθ.) Ἡκαμένε τὰ ἔργα του καὶ γυρεύει καὶ ρέστα Μύκ. Τῆς τὸ γύρεψε (ἐζήτησε νὰ συννευρεθῇ μετ' αὐτῆς) κοιν. Καιρὸς εἶναι ποὺ τῇ ὑρεύγει, μὰ κείνη δὲν εἶναι τέθνης διαγωγῆς Νάξ. (Ἀπύρανθ.) || Παροιμ.

Ἦρθε κι ἄλλος ἀπ' τὴν Κῶ | καὶ γυρεύει μερδικὸ (ἐπὶ ξένου ὁ ὁποῖος ἀναμειγνύεται εἰς ξένας ὑποθέσεις πρὸς ἴδιον συμφέρον) πολλαχ. Ἐγυρεύτην ἢ καμύλα 'ς τὸ γάμιον γιὰ ξύλα, γιὰ νερόν (ἐπὶ τῶν ζητούμενων διὰ νὰ προσφέρουν καὶ ὄχι νὰ λάβουν) Κύπρ. Μ' ὅτ-τε ἔν-νὰ γιουρέσ-ση ἔλ-λημόσυνα, ἄμονα ἄς ἂ σ-σινοῦρο, μὴν ν' ἄμονα ἄς 'ς ἔνα φτεχοῦδ-δη (= ὅταν θέλῃς νὰ γυρέψῃς ἐλεημοσύνην, πήγαινε εἰς ἕνα πλούσιον, μὴν πηγαίνῃς εἰς τὸν πτωχόν) Καστριν. Σὰν δὲ καιρὸς εἶναι συν-νοφοῦσο, φάε κορμ-μύδι καὶ μὴ γυρέτση τυρὶ (= ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν ἡμπορεῖς νὰ ἐργασθῇς, ἀρκέσου εἰς τὸ λιτὸν φαγητὸν καὶ μὴ ζητῇς πολλὰ ἐπὶ τῆς ἀνάγκης νὰ συμμορφουταί τις εἰς τὰς ἐκάστοτε παρουσιαζομένας ἀντιξοότητας εἰς τὴν ζωὴν) Μπόβ.

Κι ὁ φτωχὸς ὁ γείτονας | γιὰ φωτιά γυρεύεται (πάντες ἔχομεν τὴν ἀνάγκην τῶν συνανθρώπων μας) Ζάκ. || Ἀσμ.

Τὸ παιδί 'ς σὸ νανοῦδ' 'ραι, κλαίει καὶ μάννα κ'ρεύει (νανοῦδι = λίκνον, ν ο ὄ ν ι α) Καππ. β) Καλῶ, προσκαλῶ κυρίως τὸν ἱατρόν, ἐπὶ ἀσθενοῦς Κύπρ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) : Μὰ δὲν ἐντρέφετε τὸ γιαιρό; — Ἐντρέφамέ done, μὰ δὲν ἦρθεν ἀκόμα Ἀπύρανθ. Ἐν ἄρρωστος πολ-λά τσ' ἐντρέφαν τὸ γιαιρό Κύπρ. γ) Ζητῶ εἰς γάμιον πολλαχ. καὶ Καλαβρ. (Γαλλικ.) Καππ. (Συνασσ. Φλογ.): Τὴν κόρη μου τὴν γυρέφανε πολλοὶ Πελοπν. (Γαργαλ.) Ὅλοι οἱ υἱοὶ τοῦ χωριοῦ τὴν ἐντρέγαν ἄλλοτες καὶ δὲν ἤθελε γανένα Ἀπύρανθ. Ὑρεύγουνσί done 'ιὰ μιὰ γοπελοῦδα, μὰ δὲν ἀποφασίζομε νὰ τότε παδρέφουμε αὐτόθ. Δὲν ἔχω 'ς τὸ νοῦ μου νὰ ὑρέφω αὐτόθ. Ἐριταὶ νὰ κ'ρέν' τὸ κορίτσ' σὸ παιδί τ' (= ἔρχεται νὰ ζητήσῃ τὸ κορίτσι γιὰ τὸ γιό του) Φλογ. Γυρέει ἄνδρα Γαλλικ. || Φρ. Γύριψαν κι δὲν τοὺς πῆραν (ἐπὶ ἀποκρούσεως ὑποψηφίου γαμβροῦ) Θράκ. (Ἀλμ.) || Παροιμ.

Τὴν ὁμορφή γυρέφανε κι ὅπου 'χε ἀπελογήθη (τῶν ὠραίων γυναικῶν προτιμῶνται αἱ ἄσχημοι διὰ τὴν μεγάλην αὐτῶν προίκαν) Ζάκ. Κ' οἱ μπάμπις ὑρέβιντι (μπάμπις = γραῖαι καὶ τὰ πλέον ἀσήμαντα πράγματα ἀποκτοῦν κάποτε ἀξίαν) Μακεδ. (Ἀσσηρ.) || Ἀσμ.

Πρὶν ἐντρέκιναν 'ποὺ γενιάν, τώρα γυρεύκουν πῶδει, μὰ πῶδει νοῦν τζαὶ στόχασην πάλε γενιάν γυρεύκει Κύπρ.

Μάννα μὲ τέσσερα παιδιὰ καὶ μία θυγατέρα, τὴν κόρην τῆς ἐγύρεφαν κάτω μακρὰ 'ς τὰ ξένα Συνασσ.

Τρεῖς ξένοι τὴ γυρεύγανε ἀπὸ τὴ Βαβυλῶνα Λέσβ. 5) Ἀναζητῶ τι, ψυχικῶς ἐπιθυμῶ, νοσταλγῶ κοιν. καὶ Καππ.: Δέκα νὰ ἔξ', πάλ' ὅλα τὰ ὑρεῦ' ἢ μάννα (ἐνν. τὰ παιδιὰ) Μακεδ. (Ἀσσηρ.) Πῶς τὴ ὑρεύγει τὸ σπῖτι μας τὴ γαλή μου μάννα! Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ἦφνε γαὶ ὑρεύγεται μέσ' 'ς τὴ 'ειτομιά αὐτόθ. Ἐνα βαιδί μου λένε νὰ βαφτίσω, μὰ δὲ ὑρεύγω, 'ιατὶ πῶς νὰ οἰκονομήσω τὰ φιλιότισκά (= ἐξοδα βαπτίσεως) αὐτόθ. Μ' ὅλα τὰ φαρμάκια ποὺ γευτήκανε ἀφ' τὸν καιρὸ ποὺ τὴ δουλεύγανε καὶ 'ς τ' ἀπομεινάρια ἀκόμη τῆς ζωῆς τους μὲ τὴ θάλασσα, γέρονε καὶ κοντά τῆς γυρεύγανε νὰ πεθάνουν Α. Πουλιαν., Θλαμέν. νησ., 26. || Φρ. Σὰ γγαστρωμένος τὸ γυρεύει (ἐνν. φαγητόν, ὁπώραν' ἐπὶ ἰσχυρᾶς ἐπιθυμίας) κοιν. Τὸ γυρεύει τὸ γάστρι

(ἐνν. φαγώσιμόν τι συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) Μύκ. Τὸ γυρεύει ἢ γγαστριὰ τῆς (συνών. μὲ τὴν προηγούμεν.) Πελοπν. (Ἦλ.) || Ἀσμ.

Γ' οἱ οὐχτὼ τ'ς οἱ γιοὶ δὲ θέλανε κι ὁ Κωνσταντῆς γυρεύει Θράκ. (Μάδυτ.)

Κοῦν-νια μου, κοῦν-ρησέ μου το, κοῦν-νια, ναν-νάρισέ το τσ' ἂ τ-σοῦ γυρέψη τσαὶ βεντζί, στσύψε τσαὶ βέντζασέ το (βαυκάλ.) Ἀστουπ. α) Μέσ. ἀπρόσ., ὑπάρχει εἰς ἐμὲ ἢ ἐπιθυμία Α. Ρουμελ. (Φιλιππούπ.): Μὴ γυρεύει. Χόρτασις ἢ σὶ γυρεύει ἀκόμα; β) Ὀργῶ πρὸς συνουσίαν Ἀπουλ. (Καλημ.) Ἀστουπ. Εὐβ. (Κύμ. Ὀξύλιθ.) Θράκ. (Αἶν.) Κεφαλλ. Κρήτ. (Κίσ. Σέλιν. κ.ά.) Κῶς Μέγαρ. Νίσυρ. Πάτμ. Τῆλ. κ.ά.: Γυρεύγουν οἱ προνάθες Κῶς Γυρεύτξει ἢ γαῖρα μας τῶαὶ 'ὰ τὴμ bāme 'ς τὸν γαζ-ζόνη ν-νὰ μᾶς κάμη μουλάρι (καζόνης = ἵππος) αὐτόθ. Τὰ πρόατα γιουρέουνε Καλημ. Τὰ μαρθιά μας γυρένε (μαρθιά = οἰκόσιτα πρόβατα, αἴγες) Σέλιν. Τῶν Ἀποστόλων, ποὺ γυρεύκουν δὰ ντζά, ἀμολοῦν δὰ τραγιά τσαὶ τὰ κοριάζα μέσ' 'ς τὰ θηλυκά (τῶν Ἀποστόλων = κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, 30 Ἰουνίου) Ἀστουπ. Ἀμα γίνεται τὸ φεγάρι, γυρεύουν δὰ ζ-ζὰ (κατὰ τὴν νέαν σελήνην...) Τῆλ. Συνών. γ α ν ρ ι ἄ ζ ω 4, γ α ν ρ ι ζ ω, γ α ν ρ ο μ α ν ὦ 1, γ α ν ρ ο μ α χ ὦ, γ α ν ρ ὶ ὦ ν ω (1), ζ η τ ὦ, θ υ μ ῖ ζ ω, κ α ν λ ὶ ὦ ν ω, π η δ ὦ, σ ὺ ρ ω. 6) Ἐπιδιώκω, προσπαθῶ νὰ ἐπιτύχω τι κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Σταυρ. κ.ά.): Ὁ καθένας γυρεύει τὸ συμφέρον του. Γυρεύεις νὰ βρῇς τὸ μπελᾶ σου. Ἀφορμὴ γυρεύει (ἐπὶ ἐριστικοῦ). Γυρεύω τὸ δίκιο μου - παντρεῖα-θέση. Γυρεύει νὰ μὲ γελᾷ - νὰ μὲ γδύσῃ - νὰ μὲ πουλήσῃ - νὰ μὲ πνίξῃ κοιν. Δούλα ὑρεύγω νὰ βῶ Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Τὴν ἀκριά σου ὑρεύγεις, παιδί μου, κι ὥσπου νὰ τὴν εὗρῃς, δὲν ἡσυχάζεις (τὴν ἀκριά σου = τὸ θάνατό σου) αὐτόθ. Μὴ ὑρεύγῃς τραταμέδα τώρα, δὲ θέλω τίποτα αὐτόθ. Ὑρεύγουνε ἀπὸ χρόνια, μὰ δὲ βοροῦνε νὰ τὴν παδρέφουνε αὐτόθ. Εἶντα ὑρενα ἐγὼ ν' ἀνακατωθῶ μέσ' 'ς τ' ἀλακάδικα καὶ τὰ ξύλα τους (ἀλακάδικα = ἡλακάτσια = ὕδραυλικά ὄργανα ἀντλήσεως ὕδατος) Κύπρ. Γυρεύει νὰ κομπῶνῃ με (= νὰ μὲ ἐξαπατᾷ) Σταυρ. || Φρ. Πάει γυρεύοντας (ἐνν. νὰ βρῇ τὸν μπελᾶ του ἐπὶ τῶν ἐκουσίως πασχόντων) κοιν. Πάει γυρεύοδὰς του καβγᾶ (ἐπιδιώκει φιλονικίαν) Μύκ. Ἐγύρενεν ἀτο (συνών. φρ. τὰ ὅελε καὶ τὰ παθε) Κερασ. || Παροιμ. Ὅ,τι ὑρεύγεις, θὰ βρῇς (ὅ,τι ἐπιζητεῖς νὰ κάμῃς εἰς ἄλλους, θὰ τὸ πάθῃς ὁ ἴδιος) Κάσ.

Ὅπως γυρεύει τὰ πολλά, τὰ χάνει καὶ τὰ λίγα (ἐπὶ τῶν ἀπλήστων) πολλαχ.

Ἐγὼ ἀφορμὴν ἐγύρεφα τσ' ὁ Θεὸς καλὰ τὴν ἡῶρε (ἐπὶ τῶν ἐπιζητούντων ἀφορμὴν διὰ νὰ καλύψουν τὰς πράξεις των) Θήρ. (Οἶα) Ὁ λύκος τὴν ἀνεμοζάλη γυρεύει (οἱ κακοὶ δρῶσιν καὶ ἐκμεταλλεύονται τὰς ἀνωμάλους περιστάσεις) Μέγαρ. Συνών. παροιμ. Ὁ λύκος 'ς τὴν ἀναμπαμπούλα χαίρεται.

Τὰ μικρὰ δὲν ἤθελες, τὰ μεγάλα γύρενες (ἐπὶ τῶν πασχόντων δι' ἀπληστίαν) Ζάκ. Κεφαλλ. Λέσβ. Μεγίστ. Χίος κ.ά. || Ἀσμ.

Ἀσπηρ, κατάξασπηρ κλωστή καὶ ξέξασπρο μετάξι, ὁ νοῦς μου, ἔντα σὲ θυμηθῇ, γυρεύει νὰ πετάξῃ Ἰων. (Κάτω Παναγ.) Καὶ μέσ. μετβ. Μύκ.: Γυρεύγεται νὰ τὸ βγάλῃ τὸ δάχτυλο ἀπὸ τὸ χέρι του καὶ δὲ βορεῖ. 7) Φροντίζω, περιποιοῦμαι τινα Ἀπουλ. Καλαβρ. (Βουν. Μπόβ. Χωρίο Βουν.) Καππ. (Φάρας.) Κάρπ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Πάρ. (Λεῦκ.) Πάτμ.: Ὑρεύγει μας, ἄς εἰ γαλὰ Ἀπύρανθ. Ὑρέφετε τ'ς ἐλμές, γιὰ θὰ πέσουνε αὐτόθ. Δὲ δόνε

γυρεύουνε τὰ παιδιὰ δὸν Κρήτ. Γυρεύει τὰ δικά του χτήματα καὶ ἀφίνει τὰ δικά μας Πάτμ. Δὲ τ-τὸ γυρεύουν τ-τὸ παιδί (δὲν φροντίζουν διὰ τὴν ὑγείαν του) Κάρπ. Τώρα πωὸς θὰ βρεθῇ νὰ μὲ 'υρέψ'! Λεῦκ. Ἡ καρδιά μου τζὸ 'υρεύει τα (δὲν τὰ θέλω) Φάρασ. β) Μέσ., φροντίζω περὶ τῆς ὑγείας μου διὰ τῶν ἱατρῶν ἢ θεραπευτικοῦ μέσου, ἐπὶ πασχόντων τὰς φρένας ἢ ἐξ ἄλλης τινὸς νόσου. Κάρπ. Κρήτ. Κύπρ. (Λεμεσ. κ.ά.) Σύμ.: Ἐγ-γυρεύεται (δὲν φροντίζει περὶ τῆς ὑγείας του) Σύμ. Νὰ 'υρευτῆς σὲ κανένα γιατρό, νὰ 'ῆς πῶς θέν-ν' ἀποκάμης Κάρπ. Ἐγυρεύτηκα 'ς οὐλ-λους τοὺς ἱατρούς, ἀμ-μὰ 'ἐμ-μον κάμαν τίποτε Κύπρ. Εἶδα κάεται τσ' 'ἐ βάει νὰ γυρευτῇ; Σύμ. Ἄν ἐγυρεύετον, 'ἐν ἐπεθάνισκεν Λεμεσ. Παρὰ τὸ μέσ. καὶ ἐνεργ. μετβ. (βλ. Γ. Χατζιδ., Ἐπιστ. Ἐπετ. Δ (1907 - 1908), 86 κ.ἐξ.) Ρόδ. Σύμ.: Τὶ διαλοοῦνται τσαὶ 'ἐ βάουν - νὰ τὸν - γυρέψουν; (τί σκέπτονται καὶ δὲν φροντίζουν διὰ τὴν θεραπείαν του, δι' ἱατρῶν ἢ δι' ἄλλων τρόπων;) Σύμ. 8) Φροντίζω διὰ λειτουργιῶν καὶ παρακλήσεων ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς νεκροῦ πού βρικολάκισσε Ρόδ. Σύμ.: Ἐπῆα g' ἐγυρέφα δὸν, γιατί εὐρίσκει δὸ δις νύχτες Σύμ.

γύρεψη ἡ, Ἀθῆν. Κεφαλλ. Κρήτ. Πελοπν. (Γαργαλ. Γορτυν. Δίβρ. Κυνοῦρ. Μάν. Ξηροκ.) Σύμ. ὕρεψη Νάξ. (Ἀπύρανθ.) γύριψ' Μακεδ. (Σέρρ. κ.ά.)

Ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ἀορ. τοῦ ρ. γ υ ρ ε ῦ ω.

1) Ἡ ζήτησις ἐνθ' ἀν.: Δὲν ἔχει φέτο γύρεψη ἢ σταφίδα Κεφαλλ. Ἐφέτι δὲν ἔχουνε τὰ κριάτα ὕρεψη καὶ σφάζουν ἀβέρτα οἱ χασάπηδες Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Θὰ σαπίσουν ὅλες οἱ ντομάτες 'ς τὰ περιβόλια φέτος, δὲν ἔχουνε γύρεψη Πελοπν. (Κυνοῦρ.) Ἐν ἔχουν ἔφετι γύρεψη δὰ μανδάρνια κι 'ὰ τζημιωθοῦν οἱ λεσπέρηδες (= γεωργοὶ) Σύμ. Ἡκαμά του μιὰ γύρεψη Κρήτ. Συνών. γ υ ρ ε μ α, 1) γ υ ρ ε μ α τ ι ᾶ, ζ ῆ τ η σ η, ψ ᾶ ξ ι μ ο. 2) Ἀνάγκη, ἔλλειψις οἰκονομικῶν πόρων Πελοπν. (Ξηροκ.): Φρ. Τὴ γύρεψή του νὰ 'χη, ἀφοῦ δὲ θέλει νὰ μπάσῃ ἀνθρωπο σπίτι της (ἀρά).

γυρέψιμο τό, ἐνιαχ. γκρέψιμο Καππ. (Ἀραβάν.) κρέψιμα Καππ. (Μισθ.)

Ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ἀορ. τοῦ ρ. γ υ ρ ε ῦ ω.

Γ υ ρ ε ψ η 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἀν.

γυρεπούλης ἐπίθ. Ἰθάκ. Κεφαλλ. Πελοπν. (Γορτυν.) — Ν. Πολιτ., Παροιμ., 4. 264. Θηλ. γυρεπούλω Κεφαλλ. Οὐδ. γυρεπούλικο Κεφαλλ.

Ἐκ τοῦ θέμ. τοῦ ἀορ. τοῦ ρ. γ υ ρ ε ῦ ω καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ο ὅ λ η ς.

Ὁ διαρκῶς ζητῶν, ὁ αἰτητικὸς ἐνθ' ἀν.: Ξέρεις τί γυρεπούλης εἶν' εὐκενός; Νὰ μὴ γαταλάβῃ πῶς ἔχεις κᾶτι 'ς τὸ σπίτι σου! Κεφαλλ. Κ' ἡ γυναῖκα του ἔτσ' εἶναι κ' ἐκείνη, γυρεπούλω αὐτόθ. Γυρεπούλικο παιδί, ὅ,τι 'δῇ τὸ γυρεύει αὐτόθ. Πρόσεξέ τονε, γιατί εἶναι γυρεπούλης, μὴ λάχῃ καὶ σοῦ ζητήσῃ δανεικὰ Ἰθάκ. || Γνωμ.

Τὴ φιλιὰ τοῦ γυρεπούλη | χάρισέ του την, νὰ φύγῃ (ὁ δεχόμενος δῶρα ἀπὸ αἰτητικὸν ἐνοχλεῖται διαρκῶς παρ' αὐτοῦ δι' ἀνταπόδοσιν) Ν. Πολιτ., Παροιμ., 4. 264

Τὴ φιλιὰ τοῦ γυρεπούλη | μὴν τὴ πεθυμᾷς ποτέ σου (συνών. μὲ τὸ προηγούμεν.) Πελοπν. (Γορτυν.) Ἄ θές νὰ δὸν ξεφορτωθῇς τὸ γυρεπούλη, μήτε καὶ τσι φλοῦδες ἀπ' τ' ἀγούρια πού πετᾷς νὰ μὴ δὸν δώσης (συνών. μὲ τὸ προηγούμεν.) Κεφαλλ.

γύρη ἡ, Ἡπ. (Μαργαρίτ.) ὕρη Λευκ. Μεγανῆς. γύρος ὁ, Κίμωλ. γύρους Στερελλ. (Φθιώτ.)

Τὸ ἀρχ. οὖς. γ ὕ ρ ι ς.

Ἡ γύρις τῶν ἀνθέων ἐνθ' ἀν.: Τὸ μελίσσι πάει ὅσο θέλεις μακριά, ἂν εἶναι νὰ 'βρῇ τὴν ὕρη πού τὴ χρειάζεται Μεγανῆς. Μαζεῦ' ἡ μέλ' σσα γύρους ἀπὸν διάφουρα λιλοῦδια κι τὴ φκεῖάν' τὴν κινήθρα Στερελλ. (Φθιώτ.). Συνών. θ ρ ο φ ὁ ς, κ ῆ ρ ι θ α ς, τ ρ ο φ ῆ.

γυρητέο τό, Μύκ.

Ἐκ τοῦ ρ. γ υ ρ ῖ ζ ω, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ γ υ ρ ῖ ω καὶ κατ' ἀναλογία πρὸς ἄλλα ρηματικὰ παράγωγα εἰς -τ ε ῖ ὁ, ὡς πα ρ α κ α λ ε τ ε ῖ ὁ, πα ρ α μ ι λ η τ ε ῖ ὁ, πα ρ α τ η ρ η τ ε ῖ ὁ, φ α φ λ α τ ε ῖ ὁ κ.ά.

Τὸ περιφέρεσθαι διαρκῶς: Ἰδὲ γυρητέο πού τό 'εις αὐτὶς τίς μέρες! Ὅλο γυρίζεις. Συνών. γ υ ρ ῖ ὁ 1.

γυρί τό, Ἀνδρ. (Κόρθ.) Ἀστυπ. Κάρπ. Κρήτ. (Ἀχεντρ. Κίς. Σέλιν. κ.ά.) Κύθν. Κῶς Μεγίστ. Πελοπν. (Ἡλ. Πάτρ. Πύργ.) Ρόδ. Σίφν. Στερελλ. (Μεσολόγγ.) Σύμ. ὕρι Κάρπ. (Ἐλυμπ.) Κάσ. Νίσυρ. Σύμ. Τῆλ. 'ερὶ Κάρπ. γυρίν Κύπρ. (Καλοπαναγιώτ. Μουτουλ. Πάφ. Πεδουλ. Πρόδρομ. κ.ά.) Λυκ. (Λιβύσσ.) ὕριν Κύπρ. γερὶν Πόντ. (Χαλδ.) γύρι Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Στεμν.) ὕρι Πελοπν. (Γαργαλ. Κοπανάκ.) νγύρι Καλαβρ. (Μπόβ.) Πληθ. ὕριζιὰ Κάρπ. Κάσ. ὀρτζιὰ Κάρπ.

Ὑποκορ. τοῦ οὖς. γ ὕ ρ ο ς. Οἱ τύπ. γ υ ρ ῖ ν καὶ γ ὕ ρ ι ν καὶ Βυζαντ. Πβ. Γ. Χατζιδ., ΜΝΕ 1, 498 «λιβάδιον παράκειται γύριν ἀγροικῇ φωνῇ καλούμενον» Θεοφάν. Συνεχ., 181.

1) Ὁ γύρος, ὁ κύκλος, τὸ περίγραμμα Κρήτ. (Κίς. Σέλιν. κ.ά.) Πελοπν. (Ἀνδρίτσ. Ἡλ. Πύργ. Στεμν.): Τὸ γυρί τοῦ καπέλου Κίς. Σέλιν. 'Σ τὸ γυρί τσῆ σκάφης ἔχουνε ἀπομείνει τριμυῖδια (= τρίμματα ζύμης) Κίς. || Ἄσμ.

Κ' ἡ τρίτη ἢ καλύτερη τὸν ἥλιο συνοριάζει

καὶ τὰ φλοριά γυριάζει,

τὰ γύριασ', ἐξεγύριασε, ἐννιὰ γυριά τὰ κάνει

καὶ 'ς τὸ λαιμὸ τὰ βάνει

Ἡλ. Πύργ. β) Ἡ στεφάνη τῆς ἀλιευτικῆς ἀπόχης Στερελλ. (Μεσολόγγ.) γ) Ὁ περὶ τὸν σωρὸν τοῦ λιχμισθέντος σίτου χαραχθεὶς κύκλος Κρήτ. (Ἀχεντρ.): Ψηλὰ τό 'σασες τὸ γυρί. δ) Τὸ περὶ τοὺς λίθους τοῦ ἀνεμομύλου ξύλινον προστατευτικὸν φράγμα Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ.ά.): Τὰ 'ερὶὰ τοῦ μύλου Κάρπ. Συνών. γ ὕ ρ α 4 β. ε) Τὸ περὶ τὸν χειρόμυλον κυκλικὸν ἐκ πηλοῦ μικρὸν περιτείχισμα πρὸς συγκράτησιν τοῦ διασκορπιζομένου ἀλεύρου Κάρπ. (Ἐλυμπ. κ.ά.) στ) Μικρὸς ἀγρὸς περιβαλλόμενος διὰ μανδροτοίχου Κάσ.: Νὰ εἶχεν ἓνα μικρὸ ὕρι ἐκεῖ. ζ) Τὸ διαχώρισμα μάνδρας ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἀπομονοῦνται τὰ μικρὰ ζῶα τοῦ ποιμνίου Πόντ. (Χαλδ.) η) Τὸ περὶ τὴν ἐστίαν τῆς οἰκίας ἐλαφρῶς ὑψούμενον λίθινον θωράκιον Κάρπ.: Πᾶμε 'ς τὸ ὕρι κοντὰ νὰ βράσωμε (= νὰ θερμανθῶμεν) θ) Μετὰ ἡ καὶ ἄνευ τῆς προθ. ἀ π ὁ ἐπιρρηματ., πέριξ Καλαβρ. (Μπόβ.) Κύπρ.: Ἄσμ.

Ὅνταν νὰ μπῶ 'ς τὴν ἐκκληθᾶν, θωρῶ τὸν-γεναικίτην, θωρῶ τες οὐλές 'πού γυρίν τῶν τὸ λεχνόν μου λείπει (τὸ λεχνόν = τὸ λιγνόν, ἡ ὥραια) Κύπρ.

Ἐν γενομᾶμαι μαναχή, | τ' ἔχω δώδεκα 'ποστόλοι νγύρι - νγύρι τοῦ σπιτίου, | νάκα - νάκα τοῦ παιδίου (δὲν κοιμοῦμαι μοναχῇ, διότι ἔχω τοὺς δώδεκα Ἀποστόλους γύρω - γύρω ἀπὸ τὸ σπίτι καὶ ἀπὸ τὴν κούνια τοῦ παιδιοῦ)